

Testőri hitvallás

*Az emberélet útjának felén egy nagy sötétlő erdőbe jutottam, mivel az igaz utat nem lelém. Ó, szörnyű elbeszélni mi van ottan, s milyen e sűrű, kusza, vad vadon: már rá gondolva reszketek legottan. A halál sem sokkal rosszabb, tudom. De hogy megértsd a Jót, mit ott találtam, hallanod kell, mit láttam az úton. Akkortájt olyan álmodozva jártam: nem is tudom, hogyan kerültem arra, csak a jó útról valahogy leszálltam.*¹ Ezekkel a híres sorokkal kezdődik Dante Alighieri Isteni színjátéka. Az allegorikus jelentéseket hordozó középkori mű minden olyan emberről szól, aki megjárta már életében a „poklot”, s megtalálta az alászállás értelmét is arra a hitre alapozva, hogy értelmes a létezésünk. Nem lehet más. Bizonyíték rá saját értelmünk, mely egész életünkön át keresi rokonságát a világban. Néha megtaláljuk azt egy misszióban, egy hivatásban, s időnként egy-két emberben is, akikben rokon lélek rejtőzik.

Huszár Zoltán barátommal mindez megtörtént. Élethivatása során – főmuzeológusként – kiállván saját igaza mellett, megjárta már a poklot, mikor eltávolították szeretett munkája mellől, hiába volt a legsikeresebb múzeumigazgató az országban, s mikor újraértelmezte az életét a fentebbi hitre alapozva, olyan élettapasztalatot szerzett ez által, amely révén új horizontok nyíltak ki előtte. Akkor ismerkedtünk meg egymással nagy örömünkre a PTE FEEK Kultúratudományi Intézetében. S akkor derült ki igazán, hogy hasonszőrűek vagyunk, mikor a tudományos és oktatási munka mellett baráti beszélgetések kezdődtek Várnagy Péterrel hármásban. Ez a barátság erősödött aztán meg, amikor intézetigazgatónk Sári Mihály professzor úr is társult hozzánk, s újraéltük a „négy testőr” történetét.

A pokoljárás tapasztalatait mind a négyen megéltük életünkben, különböző formákban. S az a hit vezérelt minket a Fény felé, a barátság megrendítően szép tapasztalata mellett, hogy valóban nem vagyunk egyedül. Egy magasabb Értelem és egy izzó Lélek vezérel minket, s ad minden személyes történésnek egyetemes jelentést. Ez a közös élmény adott, és azóta is ad, derűt nekünk a nehéz élethelyzetekben is. Márpedig most aztán igazán szükség van erős hitű emberekre. 2020 ugyanis történelmi fordulópont az emberiség életében. Hiszen közösen élünk meg egy eseményt, egy világitvány képében, amely megváltoztatja eddigi életünket. Akik tanítással és kutatással foglalkoznak, kötelességüknek érzik, hogy értelmezzék a valóság eseményeit. Érteni szeretnénk azt, ami történik, hogy reagálni tudjunk rá.

Azt régóta sejtjük, hogy a jelenlegi életmód, amelyet a Földön élünk, így sokáig nem tartható fenn. A tüneteket is pontosan meghatározhatjuk. Egy elidegenedett civilizációban éltünk eddig, s a tanítás során igyekeztünk az Élet pedagógiáját képviselni, szemben a valóság számtalan hatásával. Az a remény éltetett eddig minket, hogy jó az, amit teszünk, a diákokat közel engedjük magunkhoz, s olyan képességeket, tudásokat igyekeztünk fejleszteni bennük, amelyek az elidegenedett civilizációhoz képest a humánus, az igazságosság, a szeretet és a problémamegoldás értékein alapulnak.

A beteg világban az embert a hatalom, a pénz, az önző szenvedély hajtja, s tömegesen érzéketlenné vált az egyetemesre, a természetesre, a szeretetre. A „testőrök pedagógiai kultúrájában” ezeket az értékeket a fiatalok és a hozzájuk tartozók még megtapasztalhatják. Ezeket erősítettük, és szent elhatározásunk, hogy most még inkább ezt tesszük.

A mostani életkrízis minket igazol. A járványtól való félelemben bezárkózott a világ, s megpihen egy időre a hajsza, az örült rohanás, és fontossá vált az egymásra figyelés, a belső tapasztalás, a türelem és a segítségnyújtás. Ez a megállás egy olyan „időpillanat”, amely a krízis okozta fájdalom és szenvedés mellett az újjászületés lehetőségét hordozza magában.

Az elmúlt hónapok alatt számtalan tapasztalatot éltünk meg, amely egész életünkre meghatározó élmény lehet, ha nyitott szívvel és elmével figyelünk. Rájöttünk arra, hogy sok mindenre nincs is szükségünk. Rájöttünk arra, hogy a diákjaink képesek nyitottak lenni minden olyan tanításra, amely értelmes s érdekes nekik, s maguktól tudják a tudást elsajátítani. Sokan most tanultak meg tanulni! Sokan most fedezték fel magukban, hogy képesek másokat tanítani! Ezek maradandó tapasztalatok

¹ Dante 1944. 3.

lehetnek, ha be tudjuk építeni életünkbe, ha megtaláljuk a módját, hogy ne zuhanjunk vissza a krízis után sem abba az öntudatlan fogyasztói létbe, amelyben irányított, manipulált tárgyasult baromná válik az emberi lény egy önző érdekek szerint terelt nyájban.

Dante így folytatja művét: „És mint ki tengerről jött, sok veszéllyel, amint kiért lihegve, visszafordul, még egyszer a vad vízen nézni széjjel: úgy lelkem, még remegve borzalomtól, végignézett a kiállt úton újra, melyen még élve senki sem jutott túl. Majd fáradt testemet kissé kifújva, megint megindulnék a pusztá lejtőn, mindig alsóbb lábam feszítve súlyra. És ím, amint meredni kezdte lejtőm, egy fürge, könnyű párdúc tűnt elémbé, szép foltos bőrrel, csábosan, megejtőn. S nem tágitott utamból tarka képe, inkább elzárta, s úgy előmbé hágott, hogy futni fordultam már, visszalépve. De hajnal aranyozta a világot, s feljött a Nap azon csillagsereggel, mely véle volt, midőn e szép csodákat megmozdítá Isten az első reggel: úgy hogy nekem reményt az ellenségre vínom párduccal s tarka szörnyeteggel adott az óra s évszak édessége: de jaj! a félelem megint leláncolt, feltűnőn egy oroszlán szörnyű képe: mely emelt fővel közeledni látszott, s dühös éhséggel zsákmányát kereste, úgy hogy a lég tőle remegni látszott. S egy nőstényfarkas, melynek vézna teste terhesnek tűnt föl minden céda vággyal, s ki miatt lőn már annyi népnek veszte.”²

A lánglelkű költő pontosan mutatja be az új életre vágyó és neki is induló emberre váró veszélyeket. A foltos párdúc a kéjvágy mélységesen csábító szenvedélyét, az oroszlán a hatalomvágyat, az örökké éhes nőstényfarkas pedig a kapzsiságot, a pénzvágyat tárja elénk igencsak szemléletesen, mint az emberiség egész történetét meghatározó három negatív erőt, melyek képesek eltorzítani a legnemesebb lelkeket is. Így járt Kreón az Antigonében, Claudius a Hamletben, erről szól számtalan „hős” története, s a modern pszichológia is Freud óta. Ha nem tudjuk uralni e három szenvedélyünket, hiába a személyiségfejlesztés, a gazdag műveltség, a tudományos tapasztalat, csak egy krízis rendíthet meg úgy minket, hogy spirituális, lelki mélységű változás következzen be az életünkben, s valóban képesek legyünk koncepciót váltani, s ebből következően új gyakorlatok szerint élni.

Az ilyen hatások érlelik meg az „igazi testőrökben”, azt a lelkiületet, amely révén, nemcsak a mítoszok elevenednek fel újra, hanem a régi, halottnak hitt szövegek is feltámadnak. S megérthetjük például az elmúlt kétezer év gondolatrendszerének meghatározó szövegét, az Apostoli hitvallás egy mélyebb értelmét.³

„Hiszek egy Istenben” – A legősibb tudásoktól a legújabb kvantumfizikai tényekig minden azt támasztja alá, hogy a legcsekélyebb esélye sincs annak, hogy a világnak ilyen fokú rendezettsége véletlenszerűen jött volna létre. Közös, szent névvel így hívjuk tehát az Ősöket, az Őselvet – Isten.

„Mindenható Atyában” – Az emberi értelem felismeri a hozzá hasonlót, és vonzódik hozzá. Ezért nevezzük meg a forrásunkat Atyánknak, akitől származtatjuk magunkat, s aki az egész világegyetem értelmességének letéteményese.

„Mennynek és földnek teremtőjében” – Neki tulajdonítjuk a teljesség átlátását, azt a Földön túli értelmet, amely már nem véges, hanem végtelen és örök. Erről is számtalan tapasztalatunk van. Itt a véges világban is. Ezért lehetünk derűsek szenvedéseink közepette is. Hiszen a tét az, hogy ezt a rövidke „időpillanatot”, amelyet az életünknek érzékelünk, el tudjuk-e úgy tölteni, hogy minél szélesebb körű bepillantást nyerhessünk az örök létezésbe, az üdvösség honába. Mindenesetre ez a titokzatos szöveg jelzi nekünk e különbségtétel realitását.

„És Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában” – S megmutatja az odavezető utat is. Pontosan azzal adja meg a kulcsot, hogy feltárja létünk titkát, megmutatja a bennünk élő Krisztust, azt a mennyei lényt, aki testté lett bennünk.

„A mi Urunkban” – Aki a földi életünkben is az egyetlen úr, akinek érdemes engedelmeskedni. A bennünk lévő izzó mennyei erő.

„Ki fogantaték Szentlélektől” – Ő az, aki újra és újra megfogon bennünk a Teremtő Isten Lelke által, mert ez a végtelen forrás segíteni akar nekünk. Szünetünk közepette újra és újra megjelenik nekünk.

„Születék Szűz Máriától” – Testet is tud öltetni akkor, amikor alkalmassá válunk az Ő kihordására, amikor nyitottak vagyunk az Isteni Ige befogadására és megszületésére. Ilyenkor válunk méltókká eredeti célunkhoz és okunkhoz, Istenhez.

² Dante 1944. 4.

³ Apostoli hitvallás

„Kínzaték Pontius Pilátus alatt” – Igen ám, de jelenlegi világunkban zajlik egy olyan küzdelem, amely kezdetektől veszélybe sodorja az igazi életet. Abban a pillanatban, hogy feldereng a Fény, vagy elindul az ember az igaz útra, jönnek a kísértések, ahogy Danténál is láttuk, s el akarja pusztítani a bennünk kibontakozni vágyó gyermeket, majd a Lélekből élő, meglelt felnőttet is.

„Megfeszítették, meghala és eltemették” – E véges világon ahhoz, hogy eljussunk a végtelen forrásunkhoz újra, vállalnunk kell a meg nem értést, a szeretet kigúnyolását, a naivnak történő beállítást, a másokért vállalt áldozatot.

„Szálla alá a poklokra” – Alá kell szállnunk saját poklunkra. Ahogy a régi népdal nyomán József Attila is mondja: „Aki dudás akar lenni, pokolra kell annak menni. Ott kell annak megtanulni, hogyan kell a dudát fújni.”⁴ A krízisekben pontosan ezt a tapasztalatot éljük át, mikor lelkünk mélyebb rétegei nyílnak meg egy-egy megrázó tapasztalat által.

„Harmadnapon halottaiból föltámadta” – S egyúttal ez a tapasztalás adja a remény kulcsát is. Az isteni gondviselésnek hála, folyamatos kapcsolatot tarthatunk fenn a Teremtővel. Nem kell aggodalmaskodnunk. Mindig van újrakezdési lehetőségünk. Ahogy például Tolsztoj is ábrázolja ezt több művében is (pl. Ivan Iljics halála).⁵ Az isteni rész bennünk képes „feltámadni”, s újrakezdhetjük a küzdelmünket a sötétség evilági erőivel, a csábításainkkal, a gonoszsággal.

„Fölmene a mennyekbe” – Bennünk van a mennyei rész is. Naponta tapasztalhatjuk, hogy a végességtől való szenvedés ellenére, újra és újra találkozunk a végtelennel, az örökkel. Ebben él a legtöbb gyermek, amíg időtlenül tud örülni és játszani. Ilyen élményeket szerezhetünk akkor, amikor már nem számít az idő, mert belemerülünk a Jó Erő áramlatába.

„Ül a mindenható Atya Istennek jobbjá felől” – Ez az énünk onnantól kezdve egy erős tapasztalatot képvisel a lényünkben. Emlékezünk már, hogy megéltük a halált, de le is győztük. S létezik a Kegyelem.

„Onnét léssen jövendő ítélni eleveneket és holtakat” – Ez a lelki részünk, a „feltámadt krisztusi rész” tudja inentől segíteni a lelkiismeret nehéz munkáját, s a folyamatos erkölcsi döntésekben segíteni a helytállást a Jó mellett.

„Hiszek a Szentlélekben” – Nem véletlen tehát, hogy erősödik a hitünk, hogy a világ lényege nem anyagi természetű, hanem lelki eredetű, nem megfogható, csak hit által ismerhető meg, s általa is működteti a világot.

„Hiszem az egy szent katolikus / egyetemes Anyaszentegyházat – Azaz egyre több tapasztalatot szerzek arról, hogy az egyház sem földi javak által létező egység.

„A szenteknek közösségét” – Hanem az örök létező által elhívottak közössége. Akikkel összetarthatok. Akiknek hasonló tapasztalataik vannak az Örök Létezőről. S megismerjük egymást. Vonzzuk egymást.

„A bűnöknek bocsánatát” – Van tehát szabadulás a földi béklyóból. Ez az ígéret.

„A testnek föltámadását” – Van tapasztalatunk az Igazi Élet törvényszerű működéséről és a sötétben, a halálon való áttöréséről.

„És az örök életet” – Végző soron így lép be közvetlenül életünkbe Isten. Számtalanszor életünk során. Állandóan van lehetőségünk találkozni vele. Megélni csodálatos értelmének működését, kegyelme közvetlenségét, az Élet derűjét. Amen. Úgy legyen!

Ezek a személyes tapasztalatok kötnek össze bennünket – „testőröket”. Ez a mi hitvallásunk. S ez a mi pedagógiai kultúránk lényege is, amely átsugárzik minden tettünkön és tanításunkon. Ez tehet bennünket kedvessé, barátságossá, fényessé – sokak számára. S ez okozhat megütközést másokban, akik naivnak, szerencsétlennek, időnként vesztesnek, talán „szegénynek” látnak minket.

Testtörtársunkat, Huszár Zoltánt köszöntve 60. születésnapján azonban bizton állíthatjuk, hogy ez a „lelki szegénység” valóban boldoggá tesz minket. S ha azt a reményt is hozzátesszük, hogy eredetileg az ember 120 évre tervezett lény lehetett, s ha megfelelő életmódot tudunk megvalósítani, ez ma sem elképzelhetetlen, akkor Zoltán barátunk csak az emberélet útjának felére érkezett.

Isten éltesse őt sokáig!

⁴ József Attila 1934.

⁵ Tolsztoj 2018

Irodalom

Dante: Isteni színjáték. Révai Kiadó. Budapest, 1944. 3.

Evangélikus istentisztelet. Liturgikus könyv. Luther Kiadó, Budapest, 2007. ISBN 978-963-9571-69-3 Letöltés ideje: 2020.05.03.

József Attila: Medvetánc. Révai Irodalmi Intézet. Budapest. 1934.

Tolsztoj: Ivan Iljics halála. Európa Könyvkiadó. Budapest. 2018.